

[Poul H. Møller]

ges i det erhverv, som skal skaffe disse mange flere arbejdspladser; det er ganske klart.

Midt i det hele har vi et paradoksproblem, der bevirker, at man i en tid med op imod 260.000–270.000 arbejdsløse kan opleve tilfælde af mangel på arbejdskraft. Også dette problem er arbejdsministeren listet lidt forsigtigt om ved, idet han kun omtaler det geografiske paradoksproblem, altså dér, hvor afstanden fra bopæl til arbejdsplads er så stor, at dette skaber problemer i sig selv.

Men der er jo altså også andre sider af paradoksproblemet, som nok heller ikke er arbejdsministeren helt ubekendt, og som han vel næppe tør benægte længere. Når et barn opfører sig uopdraget, skal man så bebrejde barnet eller forældrene det? Når en ledig vægrer sig ved at tage imod et anvist arbejde, der måske betyder, at han skal stå op en sur, kold vintermorgen kl. 5 for at begive sig lang vej til arbejdspladsen, betale transportomkostninger, slide og tilsnavse sit arbejdstøj osv. for måske, når ugen er til ende og skatten har taget, hvad den skal have, at have 50 kr. mere end kammeraten, der kan blive liggende hjemme under sin lune dyne, indtil det passer ham at stå op, i kraft af sine dagpenge.

Hvem skal man bebrejde i et sådant tilfælde? Det er i hvert fald et usundt samfund, hvor det ikke kan betale sig at tage imod et stykke arbejde. Jeg forstod på hr. Bolvig, at han havde afskaffet dette paradoksproblem, men ikke desto mindre eksisterer det jo desværre kun stadig væk.

Som jeg sagde før, må man befrygte, at det ikke mindst er vore unge, der kan få varige skader af for lang tids ledighed, og det har mange ordførere været inde på før mig i dag såvel som tidligere. Vi anser det for et særlig alvorligt problem. Men må jeg her pege på, at garantilønnen på ca. 38 kr. i timen næppe er de unge arbejdsløses bedste ven. Det er ikke nogen tilfældighed, at mange unge efter det fyldte 18. år har svært ved at fastholde eller skaffe sig et job. Ofte har de jo ikke endnu tilegnet sig de færdigheder og den rutine, der skal til, for at deres arbejde kan bære denne løn.

Mange unge kan i dag komme ind i dagpengesystemet på samme betingelser som den øvrige del af arbejdsstyrken. Det gælder også dem, der går direkte fra skolen til erhvervsarbejde uden anden form for uddannelse. De

dagpenge, de er berettigede til, er omkring tre gange så store som den støtte, de kan opnå ved at påbegynde en uddannelse, og det animerer jo ikke til at tage en sådan. Når de unge, der deltager i de særlige beskæftigelsesprojekter, kan få op til 48 kr. i timen, altså ca. 8 kr. over dagpengemaksimum og ca. 10 kr. over garantilønnen, må dette også give anledning til stor forundring. Dette synes ikke at være en hjælp til selvhjælp, og jeg er bange for, at det i stedet for at løse problemerne forstærker dem.

I Holland, som en enkelt ordfører i dag har været inde på, arbejdes der efter et system, hvor de unge først opnår den fulde overenskomstmæssige løn, når de er 23 år. Erfaringerne fra Holland viser, at dette lønsystem er med til at mindske ledigheden for de unge. Et væsentligt bidrag til løsningen af ungdomsarbejdsløsheden tror jeg derfor ville være indførelse af en løngraduering for de unge i takt med, at de får den fornødne erhvervs erfaring.

Jeg har i dagspressen i dag set, at arbejdsministeren har været i Århus og talt med unge arbejdsløse derovre, og han har sagt, at han nu ville tage hjem for at se, om det var en myte, at disse unge på deres 18 års fødselsdag i fødselsdagsgave fik en fyreseddel. Jeg tror ikke, arbejdsministeren er i tvivl om, at der ikke er tale om en myte, for det er et problem, der er flere år gammelt.

Uddannelsesstilbuddene har igennem lang tid ikke været tilstrækkelige, og det må derfor hilses med tilfredshed, at regeringen vil arbejde på et væsentlig større antal uddannelsesmuligheder. Udbygningen af et tværfagligt basisår kan måske også være en forløber for en smidiggørelse af de faggrænser, inden for hvilke den enkelte arbejdssøgende kan være pligtig til at tage arbejde.

En overgang blev vore gymnasier bestormet, fordi mange unge mente, at en studentereksamen måske efterfulgt af en akademisk uddannelse indeholdt større muligheder både økonomisk, og også hvad angår sikkerhed for en mere varig beskæftigelse. På dette område er nok anvendt for mange penge både til uddannelse, til arbejdsløse akademikere såvel som til dem, der midt i studietiden faldt fra, og hvis procent har været meget høj. Her må nok en fast styring til, så det ikke blot er de unges ønsker, men nok så meget behovet inden for samfundets mange